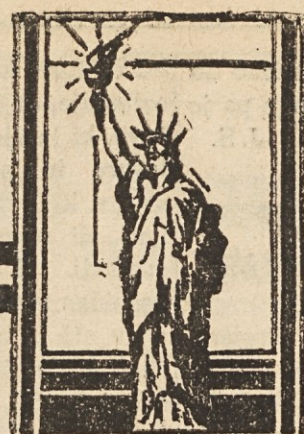

Ali naj Tajski res poslane novi Vietnamci?

Ameriški piloti vodijo helikopterje, ki sodelujejo pri preganjanju gverilcev v severovzhodni Tajski.

BANGKOK, Taj. — Ameriška delegacija je res izjavila pred tedni, da naša posadka na Tajskem ne bo presegla 35.000 mož. To drži, drži pa tudi to, da je nad 80% naše posadke zaposleno na vojaških letališčih, med njimi je odstotek pilotov zelo velik. Z ameriških letališč letijo namreč naši bombniki v oba dela Vietnama in nosijo glavno breme težkega bombardiranja. Nekaj naših čet je zaposleno tudi pri gradnji strateških čet od enega letališča do drugega in na delih v novi lukvi južno od Bangkoka.

Ostanek naših čet naj bi bil zaposlen z vežbanjem tajskih vojakov, posebno pilotov. Sedaj se sliši glas, da so nekateri naši pilotje že začeli opravljati svoje poklicno delo na helikopterjih, ki prevažajo tajske vojake v kraje, kjer se zmeraj bolj pogosto pojavljajo gverilci tajske Osvobodilne fronte. Tega preje niso nikoli delali, ta posel so morali zmeraj opravljati tajski pilotje sami.

Tajski gverilci so postali zmeraj bolj živahni. Skušajo dobiti pod svoj nadzor vse vasi in manjše kraje, kjer ni policijskih postaj tajske vlade. Tako prebaja severni del Tajske zmeraj bolj pod vpliv rdečih terencev in gverilcev. Naš poslanik Martin Jr. in general Stilwell, ki je na čelu naših čet v Tajski, vedno bolj priganjata tajsko vladno naj se resno pobriga za boj proti komunizmu. Resda je menda sedaj v severnih provincah samo nekaj 1.200 gverilcev, toda njihovo število lahko naraste preko noči, saj Severni Vietnam in Kitajska nistadale. Ministrski predsednik Kichikathorn je dobil od nas najprej 22 helikopterjev, potem pa v Manili še \$60 milijonov podpore, toda bo s komunizmom pa preveč zane-marja. Postopa včasih naravnost otročje. Prepovedal je na primer časopisju, da poroča o aktivnosti terencev in gverilcev in da naj objavlja samo to, kar bo on odobril. Če slepi sam sebe, ne bo mogel slepiti Amerike; vsaj upamo tako!

Tito se še zmeraj znaša nad Mihajlovim

BEOGRAD, SFRJ. — Komunistični režim je dvignil proti Mihajlovu, ki ga že drži v ječi, novo obtožbo, ki mu utegne naprti dodatno kazen 12 let. Na novo je obtožen tudi 5 njegovih sodelavcev. Obtožnica govori o "sovražni propagandi". Podrobnosti obtožbe še manjkajo.

To je ponoven dokaz, da Tito drži besedo. Že pred meseci je napovedal, da bo kulturne delavce pritisnil ob steno. Zato ni novo preganjanje Mihajlova nič izrednega.

Vremenski
prerok
pravi:

Oblačno z naletavanjem snega. Najvišja temperatura 34. Jutri mrzlo.

Prosveta najhujša žrtev "kitajske revolucije"

HONG KONG. — Kitajska kulturna revolucija je že temeljito porušila svojo osnovo: kitajsko prosveto. Na Kitajskem so odprte trenutno le osnovne šole, vse srednje in univerze so bile pa že poleti zaprte do januarja, sedaj bodo ostale zaprte do prihodnjega poletja. To se pravi: na milijone kitajskih dijakov bo zgubilo celo leto in se bo odvadilo naporov pri učenju. Studentje so naravno topla pozdravili vladin sklep in izjavili: "Imamo novih 10 mesecev, da poglobljamo kulturno revolucijo". Vsi šolski prostori so spremenjeni v spalnice za rdeče gardiste, ki se zmeraj prihajajo v velikih tropih v Peiping, da se poklonijo Mao Tsetungu in mu obljubijo, da se bodo držali njegovih nauk.

Kitajski učiteljski zbori so pa seveda drugih misli in s strahom pričakujejo dneve, ko bo treba to na pol podivjano mladino privaditi na resno učenje. Starši so pa v skrbeh, ali se bodo dijaki sploh še hoteli resno učiti. Vse to pa nič ne moti avtorjev "mladinskih brigad". V Moskvi se sprašujejo, kaj vse lahko postane njihov kitajski sosed. To jih je menda začelo skrbeti ravno tako močno kot vojskovanje v Vietnamu.

Do pomiritev Vietnama je še dolga pot

SAIGON, J. Viet. — Ameriški zastopniki v Vietnamu pravijo, da novega načrta za "pomirjevanje" Južnega Vietnama, ki naj bi ga izvajala južnovietnamska armada, ne bodo spravili dejansko v tek pred letom 1970.

Gre v glavnem za pomiritev podeželja, ki je v dobrem delu pod nadzorom ali pa vsaj v strahu pred rdečimi.

Urugvaj dobil predsednika

MONTEVIDEO, Urug. — Pri volitvah preteklo nedeljo je zmaga liberalna Colorada stranka, ki je bila 8 let v opoziciji. Volivci so odobrili novo ustavo in izvolili za predsednika upokojenega letalskega generala Oscarja Daniela Gestida. Urugvaj je imel doslej podobno kot Švica na čelu predsedniški kolegij. Ker se ni obnesel, so ga sedaj po 15 letih odpravili.

Kosygin pride v Pariz

Jutri pride v Francijo za devet dni na uradni obisk predsednik vlade Sovjetske zveze Aleksij Kosygin.

PARIZ, Fr. — Poleti je bil predsednik Francoske republike Charles De Gaulle na uradnem obisku v Sovjetski zvezi. Jutri pride sem na uradni obisk predsednik vlade ZSSR Aleksij Kosygin. Ostal bo tu 9 dni. Prve dni se bo razgovarjal v Parizu s predsednikom republike De Gaulle in predsednikom vlade Pompidoujem, nato si bo ogledal Francijo, zlasti njeno petrokemično in tekstilno industrijo ter jedrski študijski center v Grenoble, pa se zopet razgovarjal z De Gaulleom.

De Gaulle hoče z ruskim obiskom nadaljevati svojo politiko zблиževanja Francije z vzhodno Evropo, pripravljati pot k obnovi Evrope od Atlantika do Urala, kot jo je svet poznal pred boljševiško revolucijo v Rusiji. De Gaulle in Kosygin sta edina o tem, da je treba zmanjšati ameriški vpliv v Evropi, oba gledata z nevoljo tudi na NATO. De Gaulle je Francijo dejansko iz te vojaško-obrambne organizacije svobodnega sveta umaknil.

Kosygin in De Gaulle bosta nemara razpravljala na široko tudi o Vietnamu. Tudi v tem vprašanju je Francija dosti bližje Sovjetski zvezi kot Združenim državam. De Gaulle je ponovno pozval Združene države, naj umaknejo svoje oborožene sile iz Vietnama in puste "vietnamskemu ljudstvu", da samo odloča o svoji bodočnosti. To stališče je komaj kaj različno od stališča Hanoia in Moskve. Ni čudno, če v Evropi smatrajo, da

Konservativci nočejo gub. Romneyja pozabiti stališča iz leta 1964

WASHINGTON, D.C. — Gub. G. Romney je po ugotovitvah L. Harrisa vodilni republikanski predsedniški kandidat, ki bi če bi bile volitve sedaj, dobil 54% vseh glasov in porazil predsednika L. B. Johnsona, za katerega se je pri omenjenem povpraševanju izjavilo le 46% povprašanih. Guverner Romney ima močno podporo med republikanci v vzhodnem delu dežele, med tem ko ga Zahod in Jug, kjer prevladuje konservativno krilo stranke, gleda z nezaupanjem in mu odreka podporo, kot jo je on leta 1964 odrekel tedanjemu republikanskemu kandidatu Goldwaterju.

Te dni je bilo objavljeno v NYT pismo, ki ga je gub. Romney pisal 21. decembra 1964 v odgovoru na pismo od 6. decembra Goldwaterju. V njem razlaga Romney, zakaj ni pri predsedniških volitvah podpiral republikanskih kandidatov Goldwaterja in Millerja. V njem očita Goldwaterju, da se je opiral v glavnem na "jug-podeželje-belce", pri tem pa puščal ob strani večino perečih vprašanj dežele.

Pismo je bilo v republikanskih krogih znano in so o njem veliko razpravljali, sedaj je prišlo prvič v javnost in pokazalo, da bo imel Romney težaven položaj s konservativnim krilom stranke, če se bo poganjal za predsedniškega kandidata in bo za tega imenovan.

francoski zunanji minister Couve de Murville "govori v imenu Hanoia".

DRUŠTVENI IMENIK

Veliko pomembnih društev ima v našem listu seznam svojih uradnikov, čas in kraj sej. Te sezname priobčujemo po enkrat na mesec skozi vse leto proti plačilu \$12.

Društvom, ki imajo mesečni oglas v tem seznamu, objavljamo brezplačno tudi vabila za seje, pobiranje asessmenta in druge kratke vesti. Dobijo terej za \$12 dosti koristnega.

Vsem društvom priporočamo, da na letnih sejah odobre letni oglas v imeniku društev Ameriške Domovine in si s tem zagotovijo tudi priložnost za brezplačno objavo društvenih vesti in novic.

Sumljivi pojavi v rusko-kitajskih stikih se množijo

CLEVELAND, O. — Šele začetkom prihodnjega leta bosta otekli dve leti, odkar smo začeli počasi in skoraj neopazno lesti v vojskovanje v Vietnamu.

Dobro smo to opazili šele pred dobrim letom. Bojimo se, da bo z opazovanjem poslabšanja odnosov med Moskvjo in Peipingom ravno tako. Najprvo sta se ruska in kitajska komunistična stranka sporekli v načelnih vprašanjih komunizma, potem je spor prešel v podrobnosti. Ko sta se obe stranki sprli do dobra, sta se začeli pripraviti obe državi. To je pa že veliko bolj nevarno; države imajo namreč orožje, stranke ga pa nimajo. Tudi spor med rusko in kitajsko vladno se je stopnjeval počasi, pokrit je bil zmeraj s tako kopo besed, da stopnjevanja niti opazili nismo. Stiki med obema vladama so sedaj omejeni na to, kar je neobhodno potrebno. Saj kitajski komunisti izrabljajo celo normalne diplomatske in dru-

žabne prireditve za incidente vseh vrst. Vendar so se Rusi zmeraj brzdali, šele zadnje čase so postali bojovitejši.

Do sedaj se niso vmešavali v kitajske notranje partijske razmere. Sedaj so nenadno začeli pozivati tiste kitajske tovariše, ki obsojajo gonjo predsednika Mao-Tsetunga in generala Lina Piao, naj strnejo svoje vrste in vržejo režim, ki vodi stranko in deželo v pogubo. Kadar se dva politična nasprotnika začeta mešati v tuje notranje zadeve, postaja stvar nevarna. Saj se na primer dobro spominjamo, kako je Hitler hujskal vse "ljudske Nemce", to je tiste, ki niso živeli v Nemčiji, kako naj bojkotirajo in sabotirajo vse, kar bi utegnili škodovati nemškemu interesom. Par let pozneje smo pa imeli drugo svetovno vojno.

Zadnje tedne je bila na Kitajskem velika ruska delegacija, ki ni imela nobenega neposrednega stika s političnimi vprašanji, pa so jo vendarle kitajski tovariši obravnavali kot tolpo nadležnih ciganov. Rusko časopisje se je upravičeno nad tem škan-daliziralo. Mislili smo, da bo s tem afera pozabljena, pa ni. Rusi so povabili člane delegacije pred televizijo, da so milijonov ruskih gledalcev in poslušalcev sami pripovedovali, kaj vse se jim je dogodilo v "bratski kitajski republiki". Povedali so tudi, da so se predčasno vrnili zato, ker jim je neki visok kitajski uradniški rekel, da "so Rusi ravno taki lopovi kot bivši nemški nacisti". Vsi člani delegacije so potrdili svoj vtis, da se je Kitajska spremenila v deželo "blaznosti" in da se tam lahko vsak dan "nekaj" zgodi.

Kremelj se je torej odločil, da pripravi rusko javnost na vsako možnost. To dela vsak režim le takrat, kadar se boji najhujšega. Kaj naj bi pa bilo najhujše? Vojna med obema državama? Čisto gotovo je, da Kitajska še ni danes tako močna, da bi si

ZAVEZNIKI PROTI RDEČIM V VIETNAMU SO OBJAVILI TRETJE KRATKO PREMIRJE

Južni Vietnam in njegovi zavezniki v boju proti rdečim so objavili danes poleg dvodnevnega premirja za Božič in Novo leto, kot so ga objavili rdeči, še štiridnevno premirje za budistično novo leto v februarju. Za čas premirja bodo ustavljeni tudi letalski napadi na Severni Vietnam.

SAIGON, J. Viet. — Združene države in ostali zavezniki Južnega Vietnama so uradno prepustili vprašanje premirja za Božič in Novo leto vladni predsednika Kyja. Ta je objavila dvodnevo premirje za Božič in Novo leto, pa še štiridnevno premirje za budistično novo leto, takozvani Tet, ki ga praznujejo v februarju. Združene države so potrdile, da je prišlo do takega dogovora med zavezniki in objavile, da ne bodo v času premirja izvajale nobenih letalskih napadov na Severni Vietnam. Prav tako ne bodo v času premirja vojne ladje obstreljevale obale in naprav na njej.

Premirje za Božič in za Novo leto so objavili pred par dnevi rdeči pod pogojem, da se ga bodo držali tudi nasprotniki. Ameriški vojaški poveljniki v Vietnamu nad predlogom niso bili posebno navdušeni, ker se je pokazalo lani, da so rdeči premirje temeljito izkoristili za okrepitev svojih sil v Južnem Vietnamu in za njihovo oskrbo. Lani se je prvotno za kratko dobo mislile na ustavev letalskih napadov na Severni Vietnam, ki je bila združena s premirjem, raztegnila na 37 dni v upanju, da bo privedla do razgovorov za končanje vojne. Vsi poskusi za razgovore so ostali brez uspeha.

Letos so Združene države odločene, da prekinitev letalskih napadov ne bodo podaljšale, če ne bodo dobile zagotovila, da bo tudi Severni Vietnam v istem času zmanjšal vojni napor. Hanoi doslej ni pokazal še nobenega znaka, da bi bil to pripravljen napraviti.

Na bojiščih je bilo danes sorazmerno mirno. Velika ameriška vojaška akcija na področju cone C severovzhodno od Saigona je bila končana že preteklo soboto, prav tako je nastopila sorazmerna tišina tudi na Osrednjem višavju. Poročila z bojišč govore le o akcijah patrolj.

Dopisujte! Sporočajte novice iz svojega kraja!

Skrivnosna pogajanja o Cipru se nadaljujejo

NIKOZIJA, Ciper. — Že skoraj pred 6 meseci sta se Grčija in Turčija dogovorili, da naj diplomatje obeh dežel na skrivnem "nekje v Evropi" skušajo najti pot do sporazuma. Kje se pogajanja vršijo, ne ve nihče. Še manj je znano, kaj je njihova vsebina. To seveda zelo razburja ciprske Grke in Turke. O vsej zadevi je poučen le nadškof Makarios, ki hodi zadnje čase zelo pogosto v Atene, kar naj bo dokaz, da morajo pogajanja potekati dokaj živahno. Čeprav nihče ne ve ničesar, pa vendar mislijo, da na konec pogajanj ni mogoče računati v doglednem času.

Da ne bo ciprska javnost brez posla, je začela znova obravnavati vprašanje prisotnosti angleške posadke na Cipru. Anglija ima pravico, da drži tam posadko 99 let, toda Grki bi najraje videli, da bi se angleške čete umaknile čim prej. Pri tem pa nič ne vpoštevajo, da je angleška posadka na Cipru izredno važna kot potrošnik. Potroši toliko angleških funtov, da drži ciprsko plačilno bilanco v ravnovesju. Pogajanja imajo pa čisto gotovo en uspeh: ne grška ne turška vlada ne kažeza veselja, da bi zaostrile medsebojne odnose radi Cipra.

Sovjetska zveza uradno taji zaskrbljenost radi sovjetsko-kitajske meje

WASHINGTON, D.C. — Poslaništvo Sovjetske zveze je uradno označilo vesti o tem, da bi Sovjetska zveza izrazila svojo zaskrbljenost Združenim državam zaradi rastoče napetosti na sovjetsko-kitajski meji, za "popolnoma brez osnove".

Vest o tem je nedavno objavil The New York Times, ki pa je že v naprej napovedal, da jo bo Sovjetija zanikala. To je tudi popolnoma razumljivo. Vendar je znano dejstvo, da je rdeča Kitajska vprašanje meje s Sovjetsko zvezo uradno postavila in zavrača kitajsko-ruske pogodbe, v katerih je Kitajska odstopila carski Rusiji večje predele ozemlja v osrednji Aziji in ob Tihem oceanu.

Preskušanje goriv

WASHINGTON, D.C. — Zvezni rudarski urad ima med drugim tudi nalogo preskušati goriva z ozirom na njihovo učinkovitost.

Iz Clevelanda in okolice

Prošnja materam— Odbor Sloven. šole pri Sv. Vidu prosi matere, da bi mu priskočile na pomoč z nekaj domačega peciva, da smu olajšajo obdarovanje otrok to nedeljo pri miklavževanju. Vsaka malenkost bo dobrodošla. Hvala!

Proti dohodnini bodo nastopili— Skupina 8 mestnih odborov pod vodstvom republikanca R. L. Sampsona iz 2. varde je zjavila, da bo poskusila izsiliti v ponedeljek zvečer izglasovani uvedbi mestne dohodnine ljudsko glasovanje in njen preklc.

Zadušnica— V petek ob 6.30 zvečer bo v cerkvi sv. Lovrenca sv. maša za pok. Petra Segulina ob 1. obletnici smrti.

V petek ob osmih zjutraj bo v cerkvi sv. Lovrenca sv. maša za pok. Antona Planinska na 30. dan njegove smrti.

Deset mrtvih pri kidanju snega— Na področju Velikega Clevelanda je umrlo včeraj zadetih od srčne kapi pri kidanju težkega snega, ki ga je padlo povprečno 6 palcev, deset starejših moških. V zvezi s tem je okrajni mrliški oglednik dr. Gerber opozoril starejše ljudi, naj rajše bolj pazijo na svoje življenje kot na sneg, posebno še, če niso vajeni težjega telesnega dela.

Zadnje vesti

BONN, Zah. Nem. — Krščanski demokrati in socialisti so se sprezumeli o novi koalicijski vladi pod predsedstvom K. Kiesingerja. V novi vladi bo 19 ministrov, socialist W. Brandt bo podkanceler in zunanji minister, F. J. Strauss, vodnik bavarskega dela krščansko-demokratske stranke pa verjetno finančni minister. Kanceler dr. L. Erhard bo predvidoma danes odstopil, nakar bo na njegovo mesto izvoljen Kiesinger. Socialistična stranka bo tako prvič postala del vlade, vse od ustanovitve Nemške zvezne republike je bila v opoziciji.

KENILWORTH, Ill. — Mr. in Mrs. Charles H. Percy sta objavila včeraj, da se je njuna hčerka, 21 let stara Sharon Lee zaročila z 29 let starim Johnom D. Rockefellerjem IV, ki je bil pri zadnjih volitvah izvoljen kot demokrat v državno zakonodajo W. Virginije. C. H. Percy je bil izvoljen kot republikanec v Illinoisu za zveznega senatorja. Sestro dvojčico zaročenke Sharon so dobili 18. septembra umorjeno v njeni sobi v družinskem domu.

AUSTIN, Tex. — Predsednik L. B. Johnson je včeraj objavil zmanjšanje zveznih izdatkov za 5.3 milijona dolarjev kot korak za "ohranitev in varovanje prosperitete". Dejal je, da glede morebitnega povišanja davkov še ni bilo nič odločenega.

ZDRUŽENI NARODI, N.Y. — Predlog Albanije za nadomestitev nacionalne z rdečo Kitajsko v Združenih narodih je včeraj pri glasovanju v glavni skupščini propadel s 57:46 glasovom. Lani je podobni predlog propadel s 47:47 glasovom.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. — Cleveland 4-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:

Za Združene države:

\$16.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$5.00 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Združenih držav:

\$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece

Petkova izdaja \$5.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$16.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$5.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months

Friday edition \$5.00 for one year

Second Class postage paid at Cleveland, Ohio

No. 230 Wed., Nov. 30, 1966

Vzrok jugoslovanske politične krize

Ko je koncem junija Tito odkril na znanem sestanku glavnega odbora Zveze komunistov Jugoslavije na Brionih, kaj vse je počel njegov tovariš Ranković, so vsi začutili, da se nahaja ZKJ v globoki krizi, ki jo je zelo nazorno pokazalo Rankovićevo postopanje. Ko so začeli ugibati o vzrokih, so razlage šle vsaka svojo pot. Največ jih je navajalo gospodarsko krizo kot glavni vzrok. Tako je prišlo do splošnega naziranja, da sta obe krizi, gospodarska in politična ozko povezani. To pa ni res. Sam Tito je namreč razodel, v čem je hrbtenica krize.

Začetkom oktobra je namreč imel glavni odbor ZKJ novo sejo, kjer je ustoličil člane novopečenih organov glavnega odbora, predsedstva in izvršilnega odbora. Na koncu se je imel kratek nagovor, v njem je pa rekel tole: "Posli niso šli tako od rok, kot bi bilo treba. Izvršilni odbor je bil nedelaven. Do VIII. kongresa so bili v sekretarijatu samo štirje člani. Tako smo mogli, da se pogosto sestajamo, razgovarjamo in stavimo predloge. Sekretariat je bil v glavnem vodilni organ. Prišlo je do tega, da smo v malem krogu delili opravila. Marku (Rankoviću) smo dali veliko... Kaj je bilo merodajno za moj predlog o reorganizaciji? Med glavnimi nagibi je bil, da gremo v težaven položaj, da se med nami v ozkem krogu ustvarja okoli Rankovića oboževanje osebnosti, grupiranje v frakcijo... V širokem krogu, ki bo imel 30-35 ljudi, je težje, da se posamezniki sili v ospredje, ker bodo drugi člani v tem krogu preprečili oboževanje osebnosti..."

Tito je torej jasno povedal, da se je kriza rodila le v stranki sami in da ji niso botrovale razmere zunaj nje. Ker je Tito govoril zelo zgoščeno, je treba njegove besede pojasniti.

Glavni odbor jugoslovanske komunistične stranke je imel vso oblast in moč v svojih rokah. Noben drug strankin organ mu ni bil raven, kaj šele močnejši od njega. Ni pa glavni odbor gospodaril sam. Izbral je izvršilni odbor, ki je navadno štel 10-20 članov. Tu je bila praktično zgoščena vsa moč, tako smo vsaj vsi mislili. Pa ni bilo tako. Poleg izvršilnega odbora je obstojal še sekretariat (tajništvo), ki so bili v njem poleg Tita še trije člani, med njimi Ranković in Kardelj. Ta četverka je bila pravi gospodar ne samo v izvršilnem odboru, ampak tudi v glavnem odboru, v federalni vladi, v vseh republikah, v vsej državi. To je bila diktatura četvorice, ki je bilo od nje odvisno vse, kar je bilo v Jugoslaviji. Le redko smo se pa zavedali moči te četverke. Smo zmeraj mislili, da je Tito sam gospodar in da se s svojimi delavci samo posvetuje, odloča pa sam. To pa ni bilo tako: Tito je delil oblast še s tremi drugimi, med njimi tudi z Rankovićem. Sam je v govoru priznal, da "smo Marku (Rankoviću) dali mnogo..." Kaj pa naj pomeni ta "mnogo"? Ranković je postal organizacijski sekretar, to se pravi, odločeval je, kdo bo v stranki imel to ali ono mesto in s tem tudi položaj in oblast zunaj stranke. On je dejansko odločal, kdo bo sedel na kakih 400 do 500 važnih mestih v javni upravi, gospodarstvu, kulturi, prosveti, socialnih ustanovah, itd. Njegova oblast se ni omejevala samo na tisti del stranke, ki je imel posla s federacijo. V personalnih zadevah je bil tudi vsemogočen tovariš v vseh republikah. Njegova roka je segala tudi v vse vrste javne uprave, posebno v policijo in UDBo.

Tudi takrat, ako bi bil Ranković angelček, bi ga oblast hitro korumpirala in zapeljala do ambicij, ki ne poznajo ne mej ne odgovornosti ne morale. Ambicija ga je zapeljala, da je ustvaril okoli sebe oboževanje osebnosti. Poleg diktatorja Tita je hotel postati tudi sam svoj diktator v svojem krogu in na svojem področju, dokler ne bi prišel čas, da bi sedel na Titovo mesto.

Ranković je koval svoj načrt že davno, izvajal ga je pa dolga leta. Prav tako dolgo ga je Tito tudi opazoval, prav tako dolgo je pa v njem rastle zaskrbljenost. Ni še povedal pravega razloga, zakaj je tako dolgo čakal. Da je čakal do zadnjega, mu že moramo verjeti.

Tito je torej prekrizal račune tovarišu Rankoviću. Toda to se mu ni zdelo zadosti. Hotel je tudi reorganizirati vrhovno oblast v stranki. Razpustil je prejšnji sekretariat, izvršilnemu odboru je vzel vsako oblast na državo zunaj stranke. Izvršilni odbor je postal res izvršilni organ predsedstva in ničesar drugega. Da ne bo zagazil na podtalna pota, bo moral poročati predsedstvu, delati pa v komisijah. Ne bo si torej mogel prilastiti oblasti prejšnjega izvršilnega odbora.

Glavno besedo bo imelo predsedstvo 35 članov. To bo odločalo in ne izvršilni odbor, izvršilni odbor bo samo delal, kar mu bo predsedstvo naročilo. Ker bo pa predsedstvo imelo 35 članov, ne bo tam mogel nihče ustvarjati "oboževanja osebnosti", bo takoj naletel na odpor in kritiko. Tako vsaj misli Tito. Do tega koncepta o strukturi glavnega odbora je moral Tito priti že davno, najbrže že lani ali preje. Zakaj je čakal, je uganka.

Ali Tito verjame v svoj načrt? Ne popolnoma. Sam mu je vtisnil pečat začasnosti. To, kar je sedaj ustvaril, naj drži samo do prihodnjega rednega strankinega kongresa, torej kvečjemu par let. Ravno v tem se vidi, da smatra Tito svoj načrt kot poskus, ki naj ga preskusi življenje. Če se ne bo obnesel v življenju, ga bo zamenjal z drugim.

Zaključek bi bil: kriza v ZKJ je zajela le vodilno plast, članstva se ne tiče. Kriza se ne dotika komunističnega sistema, tam ostane vse pri starem, akoravno komunistična propaganda napoveduje velike spremembe. Predlagane spremembe v organizaciji imajo samo en namen: onemogočiti komurkoli na vrhu, da se po Rankovićevi metodi dokoplje do oblasti. Cilj je sam po sebi pohleven, toda Tito ga je smatral za tako zelo potrebnega, da je ustvaril krizo.

Nobene zveze nima ta kriza z gospodarsko. S tem pa ni rečeno, da ne vplivata druga na druga. Imata namreč skupen koren: nesposobnost komunizma, da bi v Jugoslaviji ustvaril društvo po svoji podobi.

BESEDA IZ NARODA

Joliet, Ill. — Ko sem se dva dni pred godom sv. Martina vračal po Summit cesti iz trgovine, sem srečal prijatelja in znanca Nicka. Ko je bil še pol bloka do mene, me je že pozdravljaj z mahanjem roke. Tako sem slutil, da mora imeti kako važno poročilo za mene. Nisem se motil. Ko pride do mene, se moško z nasmejanim obrazom postavi pred mene in prične:

Tone, sam Bog te je prinesel po tej cesti in mi tako prihranil pot do tebe. Dobro veselo vest imam za tebe! Jutri, v četrtek, zvečer sva povabljena jaz in ti k Juretu. Ker ti nimaš telefona, da bi te mogla Jure in Bara po "špagi" poklicati in te povabiti, sta to nalogo izročila in poverila meni. Torej ne pozabi! Jure mi je zaupal, da je letos takega naprešal, da bi se ob njem še nebeški angeli oblikovali. Tudi Bara je pritrdila, da je res dober. Torej pred takimi dobrotami se pa ni za umikati! Tudi če bi bilo treba iti do njih do zadnjega "štacija" na svetu, bi šel — takega mnenja o tem sem jaz, je prepričevalno poudaril Nick, kakor da bi se šlo za resno pri-sego pred kako poroto.

Videl sem, da noben izgovor bi ne pomagal ter da bi bila zamera, če bi rekel, da me ne bo. Objubil sem Nicku, da se vidimo pri Juretu v četrtek, 10. novembra.

In tako se je zgodilo.

V četrtek pred dnevom godu sv. Martina sem potrkal na vrata Juretovega in Barbinega doma. Barba, predpasana z lepim belim "firtohom", je pritekla vrata odpirat. Še predno sem jaz spregovoril, me je že ona pozdravila vsa vesela in me vabila naj vstopim, da Jure in Nick ga v kuhinji že pokušata, namreč letošnjega.

Ko sem dobri Bari sledil v kuhinjo, ki je precej prostorna in Juretu in Bari služi tudi za obednico, so me kar tam posadili za mizo. Bara mi je na kratko pojasnila, zakaj sestanek na večer pred sv. Martinom. Letos je bil god sv. Martina na petek, takrat pa ni kaj mesenega za postaviti na mizo, vsaj pri krščanskih ljudeh ne. Zato, je dejala, bomo pa nočjo proslavili "krstijo" letošnjega.

Meni kar prav, sem pritrdil Bari. Potem so mi pa napolnili kupo in veleli: Primi jo, dvigni jo in pokusi kakšen bo letos! Storil sem tako. Veselo in zahvalno sem pogledal proti nebu ter pokusil letošnjo kapljico. Res žlahtni pridelek je. Resnici in pravici na ljubo naj izjavim: Take žlahtne kapljice že dolgo nisem okusil. Zasluga za odličnost in kakovost te letošnje kapljice je Njega nad nami, potem onih, ki so zemljico obdelovali,

ki ga je rodila in nič manjša zasluga tudi onega, ki ga je stiskal in naprešal ter poskrbel, da je zdaj tule v lepi "flaški" in kupicah pred nami. Vsem čast, hvala in priznanje!

Tako sem se izrazil. Pohvale so bili vsi veseli. Jure se je po glavi popraskal, se nasmešnil, kakor bi hotel reči: Še je kaka dobra, vesela belokranjska duša na svetu, ki pozna, kaj je dobro in kaj ni. Bara mi je pomežiknila od peči, kakor bi hotela reči: Tone, žbljčiček si zadel na glavo. Nick pa se je med tem nekaj obiral in tipal po žepih, bil vseleže obraza, kakršnega že dolgo nisem videl. Nato je pa nam oznanil, da je prinesel s seboj zanimivo pesem, s katero da so nekoč vabili na martinovanje v njegovih mladih letih v Metliki. To je že dolgo, dolgo nazaj, je pripomnil Nick.

Jure je ob tem Nickovem oznanilu kar usta odprl in čakal, kaj bo Nick objavil o tem. Tudi drugi smo postali pozorni.

Bara, ki je med tem prestavljala razne dobrote po peči, ki so lepo dišale in nas "zbadale" v nos, ena bolj kakor druga, je vtaknila vmes pripombo:

"No, le hitro opravi, kar imaš, Nick! Stvari tule na peči že nestropno čakajo, da jih bom postavila na mizo. Če predolgo "dolgačas prodajajo", zgubijo okus in pomen."

Na to Barino pripombo je Nick potegnil iz malhe že malo porjaveli papir, na katerem je bila napisana tista stara pesem, katero je Nick prinesel s seboj na ta sestanek h krstitvi letošnjega mošta v vino. Prečital jo je nam naglas tako, kakor se je glasila pred leti, ko so Metličani vabili na martinovanje. Kateroga leta je to bilo, pa Nick ni vedel, niti ni omenjeno na tistem papirju. Pesem je brez rime. Nick nam jo je z resnim obrazom prebral in glasila se je takole:

*Dan enajst'ga novembra
zabaven bo dan,
ko cel zbor vinskih bratcev
pri novem vinu se bo zbral!*

*Kdor hoče zabavo,
naj ne zamudi,
v družbi veseli
naj s prijatelji sedi.*

*Obleka navadna,
zabranjen je frak,
ker danes le malokdo
spoštuje še frak!*

*Preprost jezik slovenski
govoril se bo,
da po bratsko razumel
ga bo vsak.*

*Za študij letošnje kapljice
prirejeno bo vse,
in to brez vstopnine
se nudi to vsem!*

*Če za prizgizek boš hotel,
boš petelinčka ali račko dobil,
da lažje po grlu —
bo letošnji vinček drsel.*

*K vsemu dobrohoten nasvet:
Pij zmerno, da mucka ne
dobiš*

*in opico živo,
če preveč vinček boš pil!*

*Martinovanje ob osmih
zvečer se prične,*

*kdaž bo končano,
to tajno je še.*

Pesem se je nam vsem dopadla. Bari tako, da je zaploskala, ko je Nick končal z branjem. Dejala je: "Fantje, dober nauk je v pesmi, pazite, da boste krstili in pili prav, da ne bo "mucka", pa tiste "tete", ki po drevju skače..."

Potem smo si pa lepo privoščili dobrot. Če se ne motim, računsko smo imeli na mizi in Bara jo je tako lepo spekla, da je rumena kožica se kar topila v ustih. Da se pa ni kateremu v grlu prisušila, je pomagal Juretov letošnji pridelek.

Tako smo na predvečer sv. Martina opravili pri Juretu važno opravilo, o katerem je Nick pred odhodom svečano se izrazil, da je bilo tako lepo in prijetno ter dobro vse, da tega večera ne bo pozabil 7 laških let! Jure pa je pristavil, da je za pravega Belokranjca neodpušljiv greh, če na god sv. Martina pozabi.

Tako vidite, daleč smo od naše domovine, a njenih navad in običajev pa ne pozabimo Belokranjci, dokler dihamo in hodimo po svetu.

Naj bo dovolj o tem, drugič pa o čem drugem. Vse čitatelje Ameriške Domovine lepo pozdravljam, pa tudi v imenu Jureta, Barbe in Nicka, ker vsi so mi naročili, naj izrazim tople pozdrave vam vsem v njihovem imenu!

Tone s hriba

Miklavž pride k Sv. Vidu

CLEVELAND, O. — Vse tako kaže, da bomo letos v Clevelandu na belo miklavževali. V noči od ponedeljka na torek, t. j. od 28. na 29. nov., so nebeščani posuli naše mesto z lepim, čistim belim snegom. Nam zemljanom se to sicer zdi, da je nekoliko prezgodaj. Sneg tega časa namreč rad dolgo obleži; navadno kar tja od aprila, ali pa še čez. Nebeščani pa morda žele, da bi se letos naša zemlja malo bolj odpčila, da bo nato lahko bogata rodila; kaj če ne čakajo ljudi hudi časi, ko se nečeno in nočeno poboljšati. Najbrž pa so imeli nebeščani še eno pred očmi, da so v tako lepo svatovsko oblačilo odeli tačas človeško zemljo. God sv. Miklavža je tu, ki ga ta obhaja najrajši med pridno mladino na zemlji. Na veliko krajev v Clevelandu je že napovedal svoj obisk. Vendar najprej se je odločil obiskati mladino obeh dveh naših clevelandskih slovenskih šol, saj je ta mladina tista, ki iz ljubezni do svojih staršev in njihove govornice še posebej en dan v tednu hodi v sobotno slovensko šolo, da se v njej dobro nauči draga slovenskega jezika.

K Sv. Vidu pride sv. Miklavž, kot rečeno, prihodnjo nedeljo ob treh popoldne. S seboj bo imel veliko nebeško spremstvo, ki bo nosilo za pridne darila, za poredne pa — šibo. Preden bo začel deliti darove, bodo otroci slovenske šole podali lep srčan odriški prizor "Babica pripoveduje", med katerim bo stopil z nebeških višin v njihovo sredo v vsem svojem sijaju in blišču nebeški varuh mladine sv. Miklavž. Najprej bo nagovoril mladino in njene starše kakor tudi njihove učitelje in vzgojitelje; za vse bo imel primerno besedo; potem pa bo sledilo njegovo obdarovanje otrok.

Slovenska šola bo obdarila vse svoje učence in učenke. Če bi katero ali katera želel(a) še posebej obdariti kakega svojega draga, naj ta prinese svoj dar zanj v nedeljo med 10. uro popoldne in 3. uro popoldne v družabno sobo (Social Room) v vidovsko šolsko dvorano. Na vsak dar naj napiše razložno naslov svojega obdarovanca! Šola bo hvaležna, ako bi vsaki ali vsaka od teh ob tej priložnosti priskrbel kak kvadrček za njene potrebe. Hvala zanj! — Vstop k

miklavževanju je za mladino do 12. leta prost, za vse druge pa je en dolar.

J. S.

Društvo Najsv. Imena pri Mariji Vnebovzeti

CLEVELAND, O. — Prejšnji teden so zbirali ponošeno, a še uporabno obleko. Dobrodušni farani so jo nanosili v pritličje stare cerkve; ta obleka, posteljina in čevlji so namenjeni revnejšem po vsem svetu. Predno odpoljejo, je treba vse sortirati. Za enega človeka je to sortiranje zelo utrudljivo, zategadelj so naprošeni člani Društva Najsvetejšega Imena in tudi drugi farani, naj pomagajo pri sortiranju obleke, ki se bo vršilo v dneh 1., 2. in 3. decembra; vsi, ki so voljni pomagati, naj se zgledajo pri oskrbniku g. Franku Mlinarju.

Božično štalico bodo postavljali v soboto, 10. decembra, ob enih popoldne; štalica, posebno streha, potrebuje nujnega popravila, toda naš društveni maršal g. Joseph Sajovic, ki je pravi mojster v postavljanju štalice, jo bo tako dobro pritrdil, da bo kljubovala tudi morebitnim viharjem, samo več ljudi je treba, ki bi bili voljni pomagati. Lansko leto so postavljali štalico ob vsem dežju samo trije člani, predsednik Mr. Basilone, maršal g. Sajovic in g. Frank Mlinar, za kar jim gre vsa čast. Naj bi se vsaj letos več članov priglasilo!

Prav lepa udeležba članov in faranov je bila v nedeljo, 6. novembra, popoldne, ko je Father Raymond Hobart vodil svečano spominsko pobožnost za vse pokojne člane, za vse pokojne farane ter za vse padle vojake v svetovnih vojnah; molil je in pel ter pokojne blagoslavljal; pred oltarjem so pokojnikom prižigali sveče ter ob koncu je duhovnik pretresljivo pel ves latinski Miserere.

V nedeljo, 11. decembra, bo naše skupno obhajilo pri osmi sv. maši; zbirali se bomo ob 7.45 v zbiralni dvorani, odkoder odidem skupno v cerkev; po maši bo zajtrk ter kratka seja v šolski dvorani. Može in fantje, pridimo k skupnemu sv. obhajilu polnoštevno, pripeljimo s seboj vse nove člane, znanke in prijatelje, zlasti še radi tega, ker je naše skupno obhajilo zadnje pred božičnimi prazniki.

Ernest Terpin

Glas novega imigranta

TORONTO, Ont. — Naj danes potožim, da je novemu imigrantu res težko približati se in razumeti vas, ki ste prišli v tujino neposredno po drugi svetovni vojni. Po eni strani zato, ker smo doma vsi pričakovali in upali, da ste Slovenci v tujini vsi v skupnem delu in naporu za osvobojenje domovine in za olajšanje življenja tistih, ki doma trpe, po drugi strani pa zato, ker je novi imigrant sprejet večinoma z nezaupanjem. Na vsakem koraku novi človek med nami čuti, da se premnogi boje, da se ga preveč "drži" komunistična vzgoja, pliv komunistične družbe, da že ne more biti drugačen kot "levičar", ki več ali manj "drži" s komunisti. Kakor se to neumno bere, če je zapisano v takole enostavnih in jasnih besedah, vendarle je v bistvu res. Po mnogih razgovorih, ki sem jih imel v najboljšem namenu, imam vtis, da slovenska politična emigracija enostavno deli svet v "desničarje", ki so dobri protikomunisti, in "levičarje", ki komunizem podpirajo, zanj delajo ali ga vsaj potrpežljivo prenašajo kot manjše zlo in so zato za desničarje nesprejemljivi, ker so nezanesljivi.

Rad bi zavpil na vse strani: Krivico delate, bratje, in napačno nas sodite; niste v pravi niti glede novih niti glede presoje razmer na splošno. Res je le, da je današnja glavna, najbolj gro-

ba delitev, ki sedanje človeštvo označuje, delitev v narode in države, ki imajo komunistične diktature in socialne sisteme, in druge, ki žive v večji ali manjši, bolj ali manj pravično urejeni svobodi. S tem, da je človek desničar v svojem naziranju, še prav nič ni rečeno, da je dober. Tudi Hitler je bil desničar, Musolini je bil, oba sta bila proti komunizmu, pa sta bila zla in sta sejala nesrečo in orala njivo življenja in razvoja za komunizem.

Ali niso ruski desničarji med in po prvi vojni bili sami krivi, da je zmaga oktobrske revolucije. Vedeti so morali, da gre za življenje, pa so sramotno slabotno podprli vladno Kerenskoga, ker jim je bil "preveč na levo". Ali niso nemški desničarji prepustili vlade noremu Hitlerju leta 1932? Ali niso desničarji s svojim ravnanjem izzvali upor na Kubi in potem skoraj brez boja prepustili državo komunistom? Ali niso desničarji povzročili zmede v Dominikanski republikli?

Ali ni levičarski krščansko-demokratski predsednik Frey v Chile neprimerno solidnejša zvezda upanja za rešitev Južne Amerike, kot so vsi desničarji in njihovi generali? Mehika ima levičarske vlade, pa vlada tam mir in komunisti ne pridejo nikamor. Norveška in Švedska imata levičarske režime vsa leta po vojni. Ali ni tam sorazmerno največje blagostanje? O nobeni krščansko-demokratski vladi v Evropi ni moč reči, da je desničarska in vedno bolj se združujejo v koalicije s socialisti. Ali imamo kje kak dokaz, da bi to bilo po sebi škodljivo? Rekel bi, da je treba, da se otresemo starih gledanj in iz njih izvirojočih predsodkov. Sprejмимо novega brata, čeprav se nam zdi, da je neke na demokratični levič. Skupno iščimo najpravičnejše in najuspešnejše mnenje in stališče kot izhodišče za naše nastopanje proti komunizmu in za naša prizadevanja v blagor Slovenije.

C. Pestotnik

KOEKSISTENCA?

Komunizem je vedno isti. Vedno je brezbožen in povsod hoče, naj se ljudske množice slepo pokoravajo komunističnemu vodstvu. Spreminja pa taktiko. Ko je uvidel, da odprt boj proti veri in Cerkvi rodi odpor, si je zmisllil taktiko "koeksistence", sožitja med vernimi ljudmi in komunisti. Rad bi naivneže v svobodnem svetu zasleplil, da bi podtalno naprej rovaril proti veri in svobodi.

Vsi tisti, ki to po komunistih ponujajo koeksistenco zagovarjajo in propagirajo, naj bi brali najnovejšo knjigo "A review of peace or peaceful co-existence", ki jo je napisal Richard V. Allen. Posebnost te knjige je, da so vsa izvajanja vzeta iz komunističnih virov. Pisatelj je preštudiral nad tri tisoč komunističnih dokumentov, govorov in knjig ter objave 35 komunističnih strank. Vsi viri so novejšega datuma, po letu 1962. Knjigo je izdala American Bar Association v Čikagu. Stane \$1.

R. F. B.

Le kdo bi štel?

MADISON, Wis. — Neki razdovedni farmer je dognal, da je potrebnih 340 do 350 curkov iz kravjih sescev za en galon mleka.

Dne 1. septembra 1939 je Hitler svetu sporočil, da so nemške čete prekorale poljsko mejo. Kakor znano, je bila vojna strateško končana v 18 dneh, torej 3 dni preje kakor sem predvideval... Vladimir Vauhnik v knjigi "Nevidna fronta" v proučaji pri: Slovenska Pisarna, Baragov Dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103, Slovenska Pisarna, 618 Manning Ave., Toronto, Ont. Canada, League of C.S.A., P.O. Box 32, Brooklyn, N.Y. 11227.

JANEZ JALEN:

Ovčar Marko

POVEST

Razneslo bi bilo kmalu hišo, tako so se krotali. Podrobar pa je odhajal, se med vrati obrnil in požugal Podlipniku: "Ti bo že še prišlo za grinte, bahač, bahavi."

Pa je malokdo slišal Podrobarja, ker so večidel vsi gledali Tomaža, ki je namerjal Podlipniku in se narejal hudega: "Mica je moja. Jaz Mice ne dam. Z bičem ti bom hlače izprašil, Cene, če te najramam pod njenim oknom." In je odpeljal Mico na sredo hiše, se vrnil še po Ančko, Franco in Rozalko, plačal godce, in plesal sam s štirimi dekleti, jih vrtil okrog sebe, hodil pod njihovimi rokami, poprijemal z vsako roko po dve in dve za roke, poskakoval in bil s petami skupaj, da so zvenele podkvice kakor ostroge.

Plesalci so ga gledali, privzgovali noge in mahali z rokami, dokler ni Tomaž odvedel deklet, po dve in dve na vsako stran, nazaj k mizi. "Tako smo po zmagah kirasirji plesali in druge v nič devali. Krajcataljoni!" Spet so godli Bovčani in spet sta plesala Marko in Ančka. Višnarjev Šimen pa je stal med vrati in jih opazoval. Ni se mogel premagati, da bi ne prišel pogledat za Ančko, ki mu je bila bolj všeč kakor njena dota. Za prihodnji ples je Šimen prosil Ančko. Ančka pa se je izgovorila, da je že trudna in da ne bo več plesala. Višnarjev je sedaj prav dobro vedel, da ga ne mara in da ima Marka rada. Odšla sta Podlipnik in Ančka. Marko je prisedel k Joku in Vrbanku in ujel konec. Vrbankovega modrovanja: "Da bi le Podlipnik naredil, kar je rekel. Ker preveč bogastva na enem kupu ni kaj prida. Tako je naš Gospod Jezus Kristus učil. Bo že res."

Marko je preslišal in začel drugačen pogovor. Pa je bil razmišljen; v mislih se je še vedno pogovarjal z Ančko in krčma se mu je zdela zakajena in dolgočasna. Odšel je domov obenem z Jekom in Vrbankom.

Konjar Tomaž pa je še ostal. Spomnil se je, da ni še zapil zadnje atake, tiste od pomladi, ko je v skok pognal konje od krniškega mosta proti Jezercem in ustrahoval za eno leto zverino, da se je morala umakniti v Srednji vrh, v svoje taborišče, ki ga bo še tudi razdejal, kadar bo suho in veter pravi. Okrog polnoči je prinesel še Mežkov Joža svoj škant in je tako dobro pomagal Bovčanom, da so ga s sabo med godce vabili, in jih je zato Bajtnikova Mica ozmerjala.

In ni hotelo biti konca: "Drom pom na bas—"

Drobneha, suhega snega se je naletelo za dva prsta. Travo je pokril, strnišče pa ne. Pod hrasti je ostalo še kopno. Na cesti so ga hitro razvozili in v Rebri ga je vzelo popoldansko sonce. Podlipnikov Cenek pa ni smel iz hiše ne v snegu ne v soncu, ker ga je glava bolela in trebul. "Strukljev si se preveč naje-del," ga je tolažil ata. "Saj sem jih komaj dobro pokusil," je ugovarjal Cenek. "Nič ne maraj. Ko pridem nazaj, boš zdrav kakor riba."

"Kam pa spet greste, ata? Tako malokdaj ste doma."

"Pozimi bom doma, pozimi, Cenek. Sedaj pa moram še enkrat v kopnem pripeljati iz Trsta v Tržič, kjer imam že cele krade blaga, ki ga bo vozil pozimi Miha s sanimi čez Ljubelj v Celovec, da konji ne zastanejo in da bo več zaslužka. Priden bodi in mamo lepo ubogaj, pa pojdeš enkrat z nami."

Cenek se je pa prijel za glavo in ni nič odgovoril. Ata je odšel

in ni nič odgovoril. Ata je odšel

in ni nič odgovoril. Ata je odšel

in ni nič odgovoril. Ata je odšel

in ni nič odgovoril. Ata je odšel

in ni nič odgovoril. Ata je odšel

Slava tebi, Slomšek!

SO. CHICAGO, Ill. — Tako se začne Slomškova himna, ki smo jo v nedeljo, 13. novembra, v mesecu Slomškove smrti, slišali v dvorani sv. Štefana v Chicagu:

Slava tebi, Slomšek škof, naše zemlje sin, ti si ljubil narod svoj iz srca globin. Kot popotniku v temo zvezda kaže pot, tebe dalo je nebo, da svoj vodiš rod. Slava tebi naj doni, srca naj žare, slavljeno do konca dni tvoje bo ime.

Zemlje naše verni sin, božji naš klicar, tvoj ohranil opomin narod bo vsikdar. Svoje ljudstvo si učil: vera naj bo luč, materni pa jezik vam do omike ključ. V večni slavi, Slomšek naš, narod ljubiš svoj, daj, da skoraj vziđe nam dan svetniški tvoj!

Himno je občuteno podal umetnik recitator g. Jože Rus in je s tem odprl vrata Slomškove proslave, odprl srca in duše, ki so kar pile vsako besedo in vsat o misel čudovitega predavanja o našem Slomšku. Vsa srca so bila že tako pripravljena, saj je vsa šefanska naselbina samo o tem govorila: na Slomškovo proslavo gremo. Skoraj ni bilo drugače mogoče, kot o tem govoriti, ko je vse sodelovalo: šolski otroci so se učili deklamacij in so jih ponavljali po domovih — pripravljala jih je učiteljica gospa Gabrova; po ulicah so do nele Slomškove pesmi, ko so se vadile naše pevke, tri sestre Doberškove: Marija, Milena Soukal in Ema Ermanova. Štefančani in okoličani smo spet imeli priliko, da smo slišali to sestrsko trojico, kjer so vse tri enake, namreč izklesane pevke. Kako smo strmeli ter srkali prijetne zvok. Potem je seveda moral sesti h klavirju zopet naš pianist g. Fischinger, ki je dajal pevski trojici ornamente — okraske. Kar primorani smo bili prisluhniti govoric mladostnega Slomška, ko je govoril o millem slovenskem jeziku kot kaplan in še posebej, ko je stal na pozlačeni prižnici v Blatogradu na Koroškem, o materini slo-

venski besedi. Mladega Slomška je sijajno pogodil v svojem glasu učitelj Tone Omerzel iz Sydneyja v Avstraliji. To je daljni sorodnik čikaških Omerzelov. Več Slomškovih pesmi sta podala Rusova dva: oče Jože in njegova starejša hčerka. Veliko pozornost so vzbudile tudi slovenske potice: Samo namignil sem, da je Slomšek nekje omenil, kako dobre potice je znala napraviti njegova mati, kako je po celem Slomu dišalo in naše gospodinjse so se kar kosale, katera bo napravila bolj sladko potico in kuhinjo ob dvorani sv. Štefana so kar zasule s svojimi dišečimi umetninami.

Velika težava je bila v tem: koga določiti, kdo bo oskrboval kuhinjo — vsaka gospodinja bi rada bila Slomškova mati, ki je bila res vzorna gospodinja, ki je držala Slom pokonci. Ko je ona prenapeto umrla — kot žrtev materinskega poklica, ko je dajala življenja osmemu otroku, je ona sama izgubila svoje življenje! V zadregi sem bil res radi kuhinje. Slomšek je namreč naredil pri Sv. Štefanu velik čudež: na Slomškovo prireditve je vabil že obstoječi krožek premurskih rojakov pod predsedstvom Mrs. Hozjan, potem Oltarno društvo mater in žena pod predsedstvom Frances Zibert, za Tretji red sv. Frančiška Anton Gaber, za Slovensko žensko zvezo Albina Novak in Josephine Železnikar, za Slovensko kat. Ligo Andrej Remec in Ana Gaber in še za Društvo Marije Pomagaj KSKJ predsednica Ana Stare. Zdaj pa pomislimo: Slomšek je vse to v svoji veliki ljubezni združil. Na proslavi sta se objela in pobratila tudi "Vestnik" in "Tabor". Naše predsednice so se kar teple, katera bo prevzela kuhinjo. Določil sem Mrs. Zibert, ki je doma iz Slomškove škofije in je bilo vse tako dobro. Potem: kako so se tepli, kdo bo mene vozil, ker je bilo treba večkrat iti k Sv. Štefanu že pred prireditvijo. Tudi naša dva patra: p. Mirko in pater Vendelin sta si bila v laseh, ker sta me hotela oba voziti, ko sem šel k Sv. Štefanu posnemati deklamacije otrok Slovenske šole. Z avtom je čisto blizu po ekspres cesti, če pa greš z busom, je treba vzeti dva busa in enkrat elevator-nadestno železnico in te vzame skoraj dve uri, pa še težke aparate moraš nositi, da se človek lahko pretegne. Prave misijonske sprave bo tre-

ba, ker me je vozil samo p. Vendelin. Pa je zopet že vse poravnano. Mirko in Vendelin sta prijatelja. Na dan proslave me je na vsak način hotel na obe strani voziti Branko, ki ima čisto nov avto in pravi, da me pelje, kamor hočem in kadar hočem, četudi na Luno. Z isto potrpežljivostjo pa je ves natlačen Tomažek. Moral sem kar presekatiti in določiti: Tomažek me bo peljal tja, Branko pa nazaj. In sta popustila ter sta tudi prijatelja. Slomšek je vse poglihal.

Obisk je bil prekrasen in pravi, da so morali nekateri oditi, ker ni bilo več prostora v dvorani in so bili zasedeni vsi stoli. — Po otroških deklamacijah je bila Slovenska šola pri Sv. Štefanu razglašena za SLOMŠKOVO SOLO. Otroci so kar vriskali od veselja in ponosa, da bodo hodili v Slomškovo šolo. In kar je glavno: Na proslavi so bili ustanovljeni kar trije Slomškovi krožki!

Prvega je ustanovila Podružnica Slovenske ženske zveze in Oltarno društvo skupaj. — Drugi krožek je ustanovilo Društvo Marije Pomagaj KSKJ. — Tretji krožek Slovenska Liga, SAV in Tretji red sv. Frančiška. Po predavanju so takoj začeli zapisovati člane. Najbolj smo veseli krožka SZZ in krožka KSKJ, ker smo prepričani, da bodo ta dva krožka posnemale vse podružnice Ženske zveze in vsa krajevna društva Slovenske Katoliške Jednote. In tako bo prišla Slomškova ideja res med vse dobromisleče naše ljudi.

Dolžnosti članov so tako majhne, misel pa je tako velika in plemenita! Svetnika bomo dobili, če ga bomo izprosili in zahtevali. Predvsem bomo molili za Slomškovo povišanje na oltar in pomagali bomo pokriti stroške, ki so s tem zvezani. Nobenih težav ne bo, če bomo vsi prišli in močno zagrabili, pa ne odnehali, dokler ne poklekne pred Slomškov oltar!

Vse Slovence in vse naše organizacije bomo klicali na korajžo. Štefanski zvon se bo še daleč slišal. Ko bi po svetu vedeli, kaj vse pripravljamo! Ne bomo se ustavili prej in drugje, kot pred Slomškovim oltarjem! Slomšek, daj, da skoraj vziđe nam dan svetniški Tvoj!

P. Odilo, OFM.

— James Ritty iz Ohia je iznašel "register", ki ga imajo sedaj vse trgovine, leta 1879.

Civilne pravice se še niso uveljavile na jugu dežele

WASHINGTON, D.C. — Leta 1952 je stopil boj za civilne pravice v novo dobo, takrat je namreč vrhovno federalno sodišče razglasilo segregacijo v šolah kot nezakonito. Od takrat je poteklo nad 13 let, pa v boju za črnsko ravnopravnost še ni pravih uspehov. Po 1. januarju 1955 je bilo ubitih 108 črncev in belih bojnikov za civilne pravice, pred sodnijo so pa prišli le štirje slučajji in še takrat so se sodbe glasile na kratke zaporne kazni. Kaj vse se črncem lahko pripeti na jugu, pričata sledeča dva slučajja:

Črni delavec Motley je živel v kraju Wetutka blizu Montgomery, Ala. Nekega večera se je vračal s šestimi prijatelji iz Montgomeryja v Wetutko. Na poti jih je ustavil pomožni jetniški ravnatelj, da kontrolira vozna dovoljenja. Hotel je Motleyja aretirati radi pijanosti, čemur se je Motley uprl. Vseeno je prišel živ v okrajno ječo v Wetutki, prihodnje jutro je pa njegovo mrtvo truplo šlo iz ječe na pogrebni zavod. Oblasti so slučaj "začele preiskovati".

V juniju je James Novell napadel iz zasede črnega voditelja Mereditha in ga ustrelil. Ta teden je prišel pred sodnijo in do bil pogojno pet let zapor, ako se ne bo tri leta spodobno obnašal. Ako bi bil črne rase, bi bil dobil verjetno 10 let brez vsake olajšave.

Da na jugu sodne oblasti ne funkcionirajo tako, kot bi bilo treba, je krivo dejstvo, da so porote sestavljene zelo enostransko. Zagovorniki ravnopravnosti se ravno sedaj načrtno borijo za bolj nepristranske porote in

so že marsikje uspeli. Marsikje so porote že sestavljene kot je treba, pa so konservativni sodniki našli pot, da obidejo to spremembo na bolje. Odstopajo obravnave takim sodnim okrajem, kjer so porote prepojene z nestrpnostjo do črnih državljano-

Kina napada "sovjetske" odpadnike od komunizma

HONG KONG. — Glavno glasilo Kitajske Komunistične partije Ljudski dnevnik v Peipingu je pretekli torek ostro napadlo Sovjetsko Komunistično partijo in označilo njene vodnike za "skupino odpadnikov".

Omenjeni članek ne izgleda, da bi bil odgovor na napad moskovske Pravde na Mao-Tsetunga in Lina Piao, vodnika kitajske "kulturne revolucije". Napisan je bil verjetno pred njim in je dejansko le nov oster napad Kitajske Komunistične partije na Komunistično partijo Sovjetske zveze.

Med tem, ko je Pravda obdobja Peiping, da skuša zaplesti komunistični blok držav v vojno z Združenimi državami, dolži Ljudski dnevnik v Peipingu Sovjetijo sodelovanja z Združenimi državami, njihovim imperializmom in zatiranjem revolucionarnih ljudskih gibanj.

• Povejte oglaševalcem, da ste videli njihov oglas v Ameriški Domovini!

Zenske dobijo delo

FACTORY WORK
Production Machine Operators
No experience necessary
DIE CAST FINISHING CO.
4150 Commerce Ave.
HE 1-2940

(229)

Čistilke

Iščemo ženske za čiščenje uradov v St. Clairski okolici; poln čas, delni čas, unijska plača.

CONTRACT CLEANING CO.
Pišite na:
Ameriška Domovina, Box 234
(231)

MALI OGLASI

4613 Telehurst Dr. So. Euclid
Odperto za sestanek. Nova hiša na treh površinah (level), priključena garaža za 2 kare, preproge, sprejemna in jedilna soba, zgotovljena družinska soba, 1½ kopalnica. Hiša pripravljena za vaš pregled. \$26,900.

Imamo tudi prostorno hišo na treh površinah ravno tam z vhodom in vežo v sredi, zelo elegantno razporejeno. \$30,900.

UPSON REALTY
RE 1-1070 499 E. 260 St.
(229)

Posestvo za dohodek
Zidano poslopje, 4 stanovanj, blizu St. Clair Ave., garaže, posamezne udobnosti. \$26,900.

Beverly Hills okolica
Zidan bungalow, priključena garaža za 2 kare, 3 spalnice, družinska soba, velik lot, samo 10 let star.

UPSON REALTY
RE 1-1070 499 E. 260 St.
(233)

Naprodaj
6-sobna hiša na Bonna Ave., v dobrem stanju, cena zmerna. Kličite EN 1-6426. (231)

V najem
Oddajo se štiri lepe, čiste sobe, kopalnica, plinski furnez, na 907 E. 70 cesti, v drugem nadstropju, odrasli, mirni in čisti družini. Najemnina \$38.00 na mesec. Kličite 361-3716. —(232)

V najem v Euclidu
Lep trgovski prostor, za brivnico, pisarno, popravilnico ali kaj podobnega, se odda v najem na 20391 Miller Ave. telefon KE 1-2376. (232)

V najem
Lepo 5-sobno stanovanje s kopalnico, spodaj, se odda na 1126 E. 147 St.

NERODNA PESTERNA — Ameriški vojak miri otroka, ki so ga vzeli Vietnamci, osumljeni sodelovanja z rdečimi, ko jo vodi na zasliševanje.

Mara Husova:

Živa plamenica

Vran se je vdajal svojim strastem z vso razbrzdanostjo. Vse tisto, kar dela človeka, da je človek, je polagoma odmiralo v njem. Nerednosti in javni izgre-di so mu dodobra omajali ugled v službi in življenju. Postal je igračka svojih strasti. V redkih trenutkih je švignila iskra za-vesti in osvetlila kalužo, po ka-teri je brodil. Posledica tega je bilo plitvo kesanje in obup, ki ga je tiščal še globlje na dno.

"Pomagaj mi!" se mu je izvil krik v pismu Zali. Kadar pa je Zala prišla, ni našel zanjo pri-jazne besede. Mučil je s suro-vostjo sebe in njo; ko pa je zopet odhajala, je po kolenih lazil za njo, proseč milosti in odpušča-nja. Kadar mu je odpustila, se je kesal svojega ponižanja ter divjal v domišljavem ponosu.

Vse pogostejši so bili taki iz-bruhi, vse strastnejše se je Zala oklepala misli, da ga končno pu-sti.

V tistem času je dosti mislila na dr. Beliču.

"Obljubil mi je; pomagal mi bo!" Ze mu je napisala pismo

CHICAGO, ILL.

REAL ESTATE FOR SALE

LA GRANGE PARK BY OWNER
8 rm. brk. tri-level, Liv. rm. with
frpce., Din. rm., Built-ins, den &
3 bdrms. rec. rm. with 2nd frpce.,
gar. att. patio, Upper 30's.
FL 2-4434

(230)

HELP WANTED

\$ \$ \$

NEED EXTRA CHRISTMAS MONEY?

We are now hiring applicants
for Christmas employment.

HOURS TO SUIT.
FULL AND PART TIME

SALES STOCK CASHIERING

Excellent working conditions and
rate of pay. Permanent positions
also available in management,
training, sales, stock and cashiering.

Full Company Benefits

Interviewing Mon.-Sat.
9:30 a.m. to 5:30 p.m.

APPLY MR. BANKS

E. J. KORVETTE

Waukegan Rd. & Dempster
MORTON GROVE, ILLINOIS

(233)

MALE HELP

STOCK MEN

Due to expansion, we have openings in our store for
permanent, full time stockmen. Good starting salary and
company benefits.

APPLY PERSONNEL DEPARTMENT

TEL. — 965-4040

E. J. KORVETTE

Waukegan Road & Dempster

Morton Grove, Illinois

(233)

te ljubim!" je švignil visok zu-belj zatajevano ljubezni. "Le te-be od zmeraj!" je bilo prvič, da mu je kaj takega razodela.

"Strašna je stiska moje duše! Pomagaj mi; daj mi zavest, da nisem sama! Naj se naslonim na žrtvenik svoje ljubezni!" je sto-kalo pero in slikalo pekel, v ka-terem se je borila.

Tekla je, ko je nesla pismo na pošto.

"Oh, le zdaj, v tej hudi uri me podpri!" Po ljubezni, po toplem prijateljskem razume-vanju je zahlepele vse njeno bitje.

Njeno pismo ga ni našlo do-ma. Križaj je bil na potovanju. Usojeno ji je bilo, kakor vsem močnim in samoraslim ljudem, da ostane v najhujših življenj-skih trenutkih strahotno sama.

Do smrti jo je mučil prija-teljev molk. Njena duša je ta čas šla skozi pekel dvoma, mu-ke in negotovosti.

Moževo pismo je še vedno ležalo na mizi poleg pisma, na-pisanega dr. Beliču.

"Daj, ubij me! Pravico imaš, zaslužil sem, da me zavržeš. Napasite se vi, močni, s trplje-njem slabotnih duš", je očitalo moževo pismo.

"Stori! Ne daj, da te izže-majo! Nisi kriva in nisi zaslu-žila strahot, ki se valijo nate. Ne boš prenesla, saj si končno le ženska", ji je govorilo Beli-čevo pismo in prsti so jo srbeli, da ga popade in odnese.

"Bolani sem in uničen!" je stokal možev list. Stresla se je. "Saj res nima nikogar," je po-mislila, "da bi se oslonil nanj. Njegovi imajo toliko, kolikor je potrebno zanje; in če bi kdo imel, kdo bi takšnega sprejel? Vse premalo se imajo radi.

"Pamet bi imel, pa bi mu ne bilo treba", poreko. In vendar ga je zadelo strašno ponižanje. To je že samo po sebi grozna kazen", se je zgrozila, ko je pomislila na revščino, v katero je mož zašel. "Saj je bil moj mož, lepih trenutkov mi je da-roval svoj čas. Tudi meni je hudo, ali jaz mu nisem kriva!"

"Seveda nisi kriva! Spomni se vseh prebedenih noči, žali-tev, zanemarjanja in še vsega drugega. Neumnost! Da te je rad imel, kakor ti je vedno pravil, bi ti ne bil prizadel toli-ko gorja. Jaso je ko dan, da imaš pravico, umakniti se tr-pljenju!" Zala je prislunila glasovom, ki so vstajali iz glo-bin.

"Saj je tudi moja ljubezen

CHICAGO, ILL.

MALE HELP

DISHROOM HELP

Men, age up to 55. Uniforms fur-nished, all company benefits.

Phone: WA 2-3497

(230)

BAKER OR BAKER'S HELPER

Start at 2:30 a.m. in Retail Shop.

BUSY BEE BAKERY,

Downers Grove. 968-8830

(230)

DELIVERY DRIVER

Days. 25 or over. Must have chauffeur's license.

485-1999

(230)

FEMALE HELP

CASHIER

Experienced or will train. Fast with figures and handling money.
Call VA 6-7371

(231)

HOUSEHOLD HELP

Woman or girl for light house-keeping, babysitting, part time or live in.

325-4727

(230)

veljala drugim!" je zavpila v temino, ki se je porajala v nje-nih globinah. Glas pa, ki je odmeval, se ni umaknil.

"Otročja si! Kaj nisi izpol-nila svoje dolžnosti do kraja?"

"Ali le dolžnost?"

"To je dosti in skoro preveč za človeka. Vsak pameten člo-vek ti bo dal prav, še pomilo-vali te bodo."

"Ph", se je razjezila. "Mr-zim pomilovanje!"

"Zdaj te bodo šele pomilo-vali na ves glas! Do zdaj je le malokdo vedel."

"Mi ni nič mar, kaj bodo rekli ali mislili ljudje."

"Pametna beseda! Zato po-šlji Beliču pismo; kar si je Vran skuhal, naj tudi Vran pogoltne."

"Ni to tako lahko; dokler se ni zgodila nesreča, se mi je zdelo vse lahko in preprosto."

"No, kar preišluj! Spom-ni se gmotne stiske, v katero te je pahnil spoštovani gospod soprog. Vse, kar je bilo, je ma-lo proti temu, kar te zdaj ča-ka." Zala je globoko vzdihnila ob misli na težka bremena, ki jih je že prenesla.

"Ne morem, ne morem!" je zaječala.

"Kaj se upiraš, ali imaš otro-ke?" je vrgel vrag močno kar-to.

"Resnično; čemu neki? Zlo je zaukalo v njej. "Res, če bi imela otroke, bi imela tudi dolžnosti do njihovega očeta. Nimam jih in nič me ne veže!"

"Jasno! Čemu pa ti bo nes-

podoban človek, ki je zapravil svoje telesno in duševno zdra-vje? Da mu boš za strežnico? Preneumno!"

"A prav taki so potrebni na-še pomoči", je podvomila.

"Beži, norica! Tudi če bi te-be ne bilo, bi sel Vran svojo pogubno pot; lee prej in hi-treje bi se zgodilo."

"Ali jaz sem tu!" je kriknila Zala v gluho tišino svoje sobe.

"Si!" je siknilo jezno iz mra-ka. "Zato pa se malo oglej! Še si mlada in lepa. Spomni se, koliko jih je koprnelo ob po-

gledu na tvoje telo", je igral vrag.

"Mi ni nič mar, kaj bodo rekli ali mislili ljudje."

"Pametna beseda! Zato po-šlji Beliču pismo; kar si je Vran skuhal, naj tudi Vran pogoltne."

"Ni to tako lahko; dokler se ni zgodila ne sreča se mi je zdelo vse lahko in preprosto."

(Dalje prihodnjič)

Če še niste naročnik AMERIŠKE DOMOVINE, postanite še danes!

Andre Duval
damski frizerski salon

IZGLEDATE VEDNO NAJ-PRIKUPLJIVEJŠE S TRPEŽNIM DUVAL TRAJ-NIM KODRANJEM

Svetovno najboljša
TRAJNO KODRANJE
PO REDNI CENI \$20, PRI NAS

SAMO \$4.45

vključno umivanje, friziranje in striženje

Vsako najfinerje, na vsej deželi zna-no \$20 trajno kodranje iz naše vel-ke, sveže zaloge... Izvršeno spret-no in stilistično po naših strokovnja-kih, ki imajo dolgoletnokušnjo... Vaši lasje bodo lepiši kot kdajkol- laže si jih boste uredili — (tudi če so fini, suhi, sivi, beljeni ali bar-vani). To je zagamčeno.
Govorimo slovensko!

Odlično Vita Cream trajno kodranje \$30
Stane redno do \$30
"najdražje" kar jih je \$6.45
vključno umivanje, friziranje in striženje

CLAIROL BARVANJE \$75
vključno umivanje, friziranje in striženje

Stilirano umivanje, friziranje in kremasto splakovanje... \$150
Strokovno striženje \$150

Area DOWNTOWN
DOWNTOWN 406 EUCLID AVE. PRI 4TH ST.
DRUGO NADSTROPJE "NAJVEČJI V OHIO" SU 1-3161

Area EAST
SOUTHGATE 5304 WARRENSVILLE RD. RI LIBBY
NASPROTI MAY CO. 633-6346

SEVERANCE MAYFIELD PRI TAYLOR
PRI CLAYNE IZHODU HIGBEE'S TEL. 382-2600

AND NOW
EASTGATE 1448 SOM Center Rd.
Opposite Eastgate Shopping Center 449-3435
Next to May-SOM Medical Bldg.

Area WEST
PARMATOWN 7541 RIDGEWOOD DR. PRI RIDGE
MED A & P IN BURROWS TU 4-6300

SOUTHLAND 6883 W. 130 BLIZU PEARL
NASPROTI SEARS 845-3400

WESTGATE 20870 CENTER RIDGE RD.
OPPOSITE CENTRAL NATIONAL BANK 333-6646

Ob pet., sob. in pred prazniki — univanje, barvanje in trajno kodranje 50c več

ČE SE SELITE

izpolnite ta odrezek in ga nam takoj pošljite. Ni potrebno, da nam pišete pismo. Naslove menjamo dvakrat tedensko. Navedba starega naslova je nujna.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave.

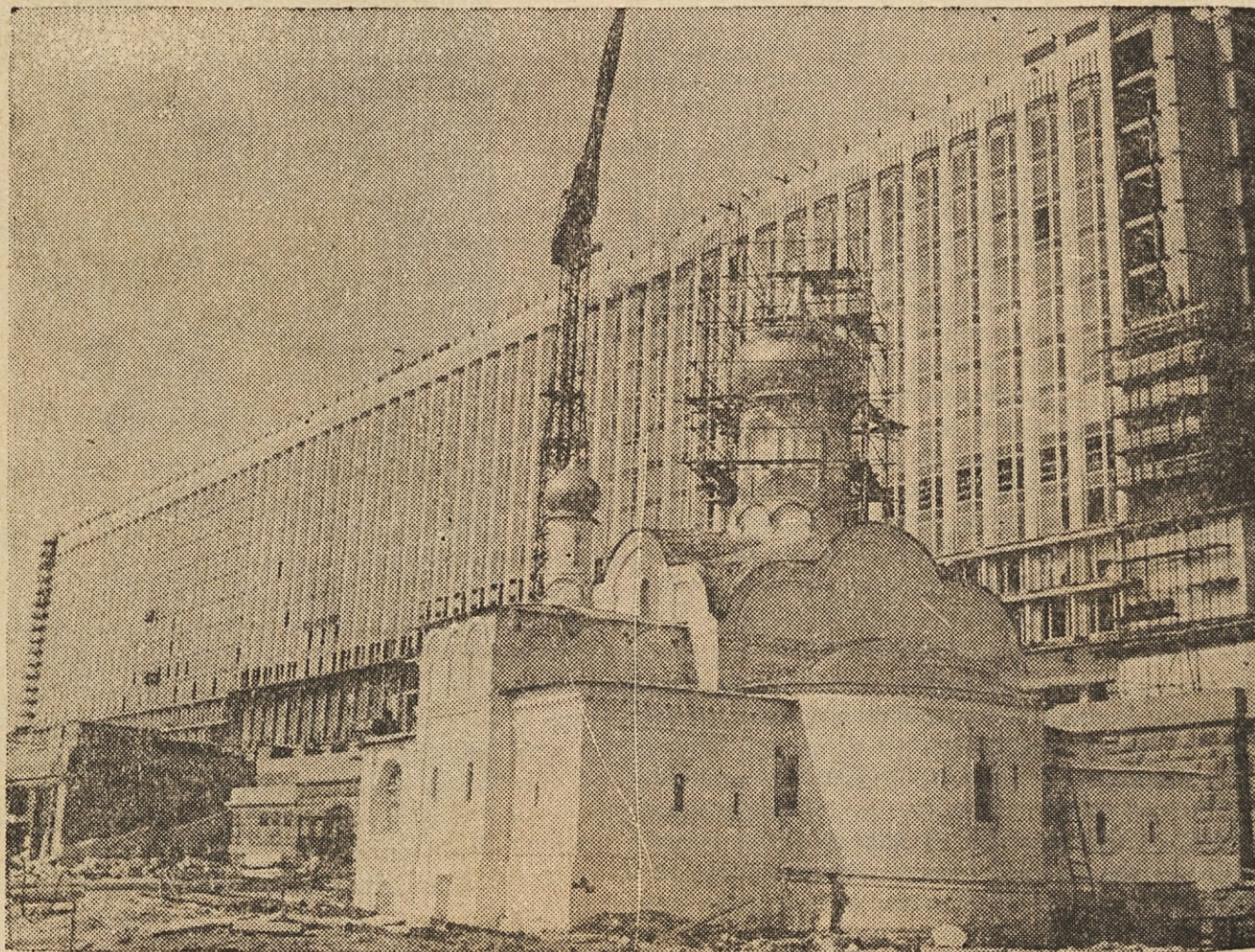
Cleveland 3, Ohio

Moj stari naslov: _____

Moj novi naslov: _____

MOJE IME: _____

PROSIMO, PIŠITE RAZLOČNO

STARO IN NOVO V MOSKVI — Stari pravoslavni cerkvi popravljajo kupolo s čebulasto streho, ko on-stran ceste končujejo nov hotel Rusija s 1000 sobami.